

Ijal za cenen denar otroke za fabriško delo, so marksisti = socialisti in komunisti grmeli zoper kapitaliste kot zoper krvose in tlačitelje ljudstva. Sedaj delajo boljševiki v Rusiji isto, socialisti in komunisti po drugih državah pa ne grmijo proti njim, ker so njihovi bratci v Karlu Marks, skupnem duhovnem očetu. Proti temu izrabljanju otrok za težko delo je celo protestirala gospa Krupskaja, vdova Leninova. Boljševiški poglavarji pa se nič ne brigajo za ta protest, njim gre za izvršitev petletnega gospodarskega načrta, za kojega morajo tudi otroci žrtvovati svoje mlade sile in tudi svoje življenje.

Stara pesem se ponavlja.

Pred sto leti — ali točneje pred 101 letom — leta 1831 se je istotako v Ženevi vršila razorožitvena konferenca vlad evropskih držav. Posvetovanja so bila tajno sklicana in so se vršila za zaprtimi vrati. Pričela so spomladi leta 1831 in so trajala do 29. decembra istega leta.

Konferenci so prisostvovali: avstrijski kancler knez Metternich, francoski delegat Perier, pruski delegat Anslon, ruski delegat Nesselrod in zastopnik Anglije Castlereagh. Predsednik francoske republike je bil takrat Luis Philip, poznejši francoski kralj.

Konferenca je bila sklicana v cilju odprave oboroževanja, ki je tako težko ne le za vlade, ampak tudi za narode.

Francoski delegat je zahteval napredujočo in istočasno razorožitev, kajti če nadaljujemo s tem nevarnim oboroževanjem naših armad, bo militaristični duh konečno prevladal nad težnjo, da se vzdrži mir in krvava vojna bo neizogibna posledica načina oboroževanja, je utemeljeval svoj predlog.

Knez Metternich, ki je vodil glavno in odločilno besedo v imenu takrat na vrhuncu svoje slave in moči se nahajajoče Avstrije, je naglašal, da so najhujši časi ona nesigurna doba, kadar nimamo vojne niti miru. Knez Metternich je stavil tudi več predlogov, med njimi je bil najvažnejši, da naj ostanejo v veljavi vse obstoječe pogodbe med posameznimi državami, dokler se ne izpremene na temelju medsebojnega in mirnega sporazuma med zainteresiranimi državami.

Zastopnik Prusije je zagovarjal, da se mir ne bo pokvaril, dokler bodo njegovo domovino in Francijo vezale skupne težnje za mirom. Priznal je, kako velike so težkoče pri vzdrževanju miru v Evropi, v dobi, ko še niso rešena vsa važna vprašanja, ki vznemirjajo Evropo in katerih rešitev je sedaj mnogo težja nego kdajkoli prej.

Zastopnik Rusije Nesselrod je izrazil mišljenje, da neprestano poudarjanje o moči armad raznih držav ni ravno najboljša pot k uvrstitvi medsebojnega zaupanja med evropskimi narodi in ne bo pospešilo rešitve splošne razorožitve.

Louis Phillip je poslal konferenci pismo, v katerem pravi med drugim: Odstranil bom vse težkoče oboroževanja, ko mi bodo dana jamstva, da francoski časti ne grozi nobena nevarnost.

**ŽIVI LASJE ZAHTEVAJO
PRAVILNO NEGOVANJE!**

Navadno milo je dobro samo za perilo — živi lasje pa potrebujejo za negovanje nežni Elida Shampoo, kateri ne vsebuje sode. Samo tako ostanejo lasje zdravi ... ohranijo svoj blesteči sijaj ... in se dajo vedno z lahkoto in lepo česati.

UMIVAJTE GLAVO VSAK TEDEN!

ELIDA SHAMPOO

To pa je odvisno od splošne razorožitve. Francija želi razorožitev. Tudi druge evropske države čutijo potrebo razoroževanja in splošne koristi zahtevajo razorožitev.

Uspeh dolgotrajne konference je bil sklep, da bodo delegati podpisali protokol o želji po pospešitvi razoroževanja. Knez Metternich je radostno vzkliknil, da se je s tem obnovilo stanje miru v Evropi, in da Evropa ne bo nikdar več opustila stanja miru!

Nemški delegat je izrazil željo, naj bi Francija prva podala dober zgled, češ, da je od vseh držav najbolj oborožena.

Francoski poslanik v Rusiji Brossen je istočasno poročal, da predstavlja Rusija veliko oviro razorožitvi, četudi sama sodeluje na konferenci, kajti ona je končno samo za to, da naj se le vsi drugi razorožijo.

Anglija je videla glavne težkoče razorožitve v tem, da ni mogoče odrediti točnega razmerja oboroženih sil posameznih držav, od katerih vsaka ima posebne pogoje glede obmejnitve, političnega položaja in možnosti nove oborožitve.

Z ozirom na vse to in ko je postalo jasno, da ni nobene možnosti popolnega sporazuma, je francoski delegat izjavil, da splošne razorožitve ni mogoče zamisliti, dokler se ne vrši najvažnejše in odločilno vprašanje (?), ki še vedno ni rešeno.

Francoski poslanik v Londonu Taleyrand je drugače gledal na stvar in je poročal svojemu ministru v Pariz: Rešite vendar in za božjo voljo čimprej vprašanje razorožitve. Tako bo vaše ime obdano s slavo, obenem pa boste olajšali francoski proračun!

Kakor pred sto leti pojejo tudi danes v Ženevi razorožitveno pesem — ostane pa kakor nekaj tudi danes le pri lepih glasovih brez — dejanj!

»Kmeti« se v zadnji številki ljuto zaletava v »klerikalce«. S tem pokazuje svoje »krščanstvo« v pravi luči. Pticek se po petju spozna, krščanska kakovost pa po protiklerikalnem besedičenju. S tem da se v klerikalizmu zaganja, tudi dokazuje, da se ga boji. In kako se ga boji! Tak strah ima pred njim, da kliče nad klerikalce državno oblast in vso njeno moč. Hasnovit strah! Ta strah se bo še povečal, ko se bodo razmere spremenile. Z ozirom na to priporočamo »Kmetiskemu listu«, naj si pomiri in okrepi živce. S klerikalnim zmajem se ni igrati.

»Domovina« preiskuje vzroke zdehanja. Kajpada zanimivo vprašanje. To velevažno vprašanje rešuje »Domovina« z domnevanjem nekega berlinskega profesorja, ki meni, da leži zdehanje v spodnjih plasteh možganov ter je prastara dediščina. »Zdehanje«, tako piše »Domovina« doslovno, »je nam ostalo iz davne preteklosti, ko so bili naši pradedje pred milijoni let še napol živali.« Ker »Domovina« to z resnostjo poroča, gotovo smatra to trditev za nauk znanosti. Naj nam torej pove, kateri znanstvenik uči kot dokazano dejstvo, da je človeštvo staro že milijone let. Še lepše pa je, da »Domovina« objavlja trditev, da so naši pradedje bili »pred milijoni let še napol živali.« Če so ljudje pred milijoni let bili napol živali, je bil prvi praded cela žival, človek torej izhaja iz živali. »Krščanska« »Domovina«, ali je to krščansko? Ali ni to nekako zdehanje, ki ji leži v spodnjih plasteh možganov ter ji je ostalo iz preteklosti? Če hoče »Domovina« vedeti, ne sicer odkod je zdehanje, marveč odkod je človek in

Desno: Divjanje morskega viharja ob angleški obali. Slika nam kaže od valov zajeti parnik. Levo: Najhitrejša moderna nemška jadrnica »Knežinja Cecilija«, ki je prijadrala iz Avstralije na Angleško v 106 dneh. Pripeljala je pšenico, za koje prevoz se ne izplačajo parniki.

kakšni so bili naši pradedi, naj vzame v roke katekizem. Tam bo zvedela, da je Bog prvega človeka ustvaril tako, da je iz prsti naredil telo in mu vdihnil dušo ter da je človek odličnejši ko vse druge stvari na zemlji, ker ima dušo, ki je Bogu podobna. Po tem naj bi se »Domovina« ravnala in s tem bi svoje krščanstvo izpričala. Tako bi tudi ne dajala svojim čitateljem možnosti in priložnosti, da z zdehanjem »postanejo za hip bitje, kakršno smo bili pred milijoni let.«

Nepričakovana smrt mlade uradnice. Blago rodbino g. župana Vizoviškega v Novi vasi pri Mariboru je zadela 1. junija zvečer prebridka usoda. 19 letna hčerka in železniška uradnica Marica se je peljala po službi zvečer na kolesu proti domu v Novo vas. Nekoliko pred domom je padla s kolesa in udarila z glavo ob trdo cesto. Rešilni voz je gospodično takoj prepeljal v bolnico, kjer so ugotovili prebitje lobanje in je reva radi možganskega krvavljenja kmalu izdahnila. Blagi Marici — nebesa in žalujoči rodbini naše odkrito sožalje!

Samomor. Dne 31. maja se je obesil iz neznanega vzroka v svojem stanovanju v Cvetlični ulici v Mariboru 32 letni monter mestne plinarne Rudolf Koren.

Smrt vzornega sodnika. Po dolgi in mukepolni bolezni je umrl na Vranskem tamošnji predstojnik okrajnega sodišča, g. Josip Zdolšek. Blagopokojni je bil doma na Ponikvi ob juž. žel. iz znane Zdolšekove rodbine. Študiral je gimnazijo v Celju, pravo v Gradcu. Sodni pristav je bil v Gornjemgradu, preiskovalni sodnik v Mariboru in od leta 1911 naprej je služboval na Vranskem. Kot sodnik je bil izredno priljubljen v celem vranskem okraju radi nepristranosti in postrežljivosti. Ostani mu ohranjen časten in hvaležen spomin med slovenskim narodom!

Denar je izgubila na potu s Tezna od delavske pekarnice do dravskega mosta v Mariboru dne 28. majnika neka žena. Pošten najditelj naj izgubljeno vsoto proti primerni nagradi vrne. Izroči jo lahko upravnistvu »Slov. Gospodarja« v Cirilovi tiskarni.

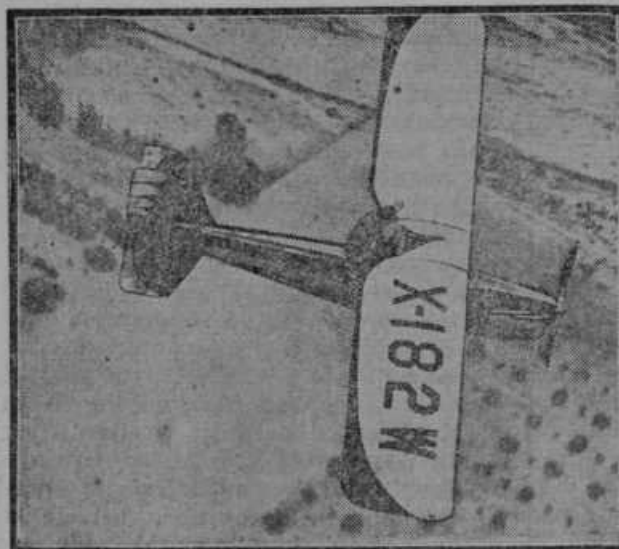
Najden utopljenec. Že pred nekaj ted-

ni so pogrešali Jurija Erjavca od Sv. Janeza nad Mariborom. Te dni je pa naplavila Drava nad falsko elektrarno že močno razpadlo truplo, v katerem so spoznali nesrečnega Erjavca. Ali gre v tem slučaju za nesrečo ali samoumor, se ne da dognati. Utopljenca so pokopali na pokopališču v Selnici.

Udar strele. V Gornjih Petrovcih v Prekmurju je udarila strela na kmet-skem dvorišču v črešnjo, jo razklala ter podrla in je nato odskočila v hlev, ki je bil takoj v objemu plamenov. Od hleva se je razširil ogenj še na stanovanjsko hišo, ki je tudi pogorela.

Zet ubil taščo. V Dolnji Bistrici v župniji Črenšovci v Prekmurju je ubil pri Gjorekovih pijani zet v prepiru že starejšo taščo. V pijani podivjanosti je strl tašči dve rebri in jo tako pretepel, da je eno uro za tem izdahnila. Ko se je divjak iztreznil in spoznal Kajnov čin, ga je tako pretreslo, da se je sam javil ter predal oblasti.

Pozor na radio aparate ob nevihtah! Evangeličanski župnik Darvaš v Križevcih v Prekmurju je ob divjanju ne-

Desno: Turčija in Italija sta sklenili prijateljsko pogodbo. Turškega zunanjega ministra Ismet pašo je pozdravil Mussolini osebno po prihodu na kolodvoru v Rimu. Levo: Amerikanec Cornelius je zgradil letalo, ki se samo krmari, samo pristane in je varno glede ponesrečenj.

Petdesetletnica. Dne 2. junija 1882 je umrl italijanski narodni junak Giuseppe Garibaldi, ki je združil pred njim razkosano Italijo.

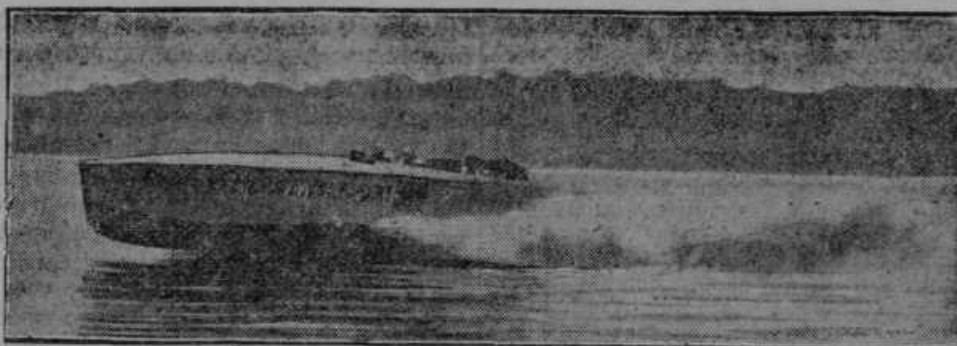
vihte čital pri oknu, kjer je bil v bližini radio aparat. Strela je urezala v bližini hiše, oplazila anteno in po žici prodrla v aparat ter ga uničila. G. župnika je strela opahnila po levi strani, mu zažgala ovrtnik, ga opekla po prsih in pod pazduho. Na pomoč prihiteli domači so župnika komaj obudili k življenju z umetnim dihanjem. Radio aparate je treba ob bližanju nevihte odklopiti, ker sicer se lahko zgodi največja nesreča.

Vlom v stanovanje. V Gruškovcu pri Ptujju je bilo vlomljeno v stanovanje Jožefa Gnilškega. Vlomilec si je privoščil: obleko, posteljnino, lovsko puško in daljnogled.

Obsodba radi poškodbe roke. Dne 26. avgusta lanskega leta je dobil posestniški sin Martin Plohl v Sobotincih pri Moškajncih od Franca Firbasa iz Sobotincev zabodljaj z nožem v roko. Ranjeni se je zdravil v Ptujju in v Ljubljani, a mu je ostala roka suha. Dne 1. junija 1932 je obsodil mariborski senat Firbasa, ki se je izgovarjal s pijanostjo ter s silobranom, radi težke telesne poškodbe na šest mesecev zapora, na poravnano stroškov in na mesečno invalidnino Plohlju.

Mila sodba. Dne 19. marca lanskega leta je naznanil Jenö Kerčmar iz Sela v Prekmurju orožnikom, da je izvršil njegov oče Adam samomor radi družinskih preprirov. Orožniki so ugotovili Adamovo smrt vsled strela v zatilnik, ki je pa izključeval samomor. Tudi žena pokojnega je prvotno trdila, da si je mož, ki je bil po poklicu logar, sam končal življenje. Šele temeljito zasliševanje orožniške patrulje je dognalo nesrečo, katero je zakrivil sin Jenö. Mladec je hotel ustreliti vrano, ki je sedela tik hiše, a ko je snel s stene nabito puško, se je ta nenadoma sprožila in je izstrelilek smrtno zadel očeta, ki je sedel na klopi poleg okna. Kak zločinski namen je bil izključen, ker je vladalo med Kerčmarjevimi najboljšimi družinsko razmerje. Mariborsko sodišče je obsodilo 2. junija Jenö Kerčmarja pogojno na tri mesece, in sicer na tri leta.

Opasen pretres možganov. Zvaničnik okrajnega načelstva v Ptujju Tomaž Ogrizek je padel s kolesa pri vožnji iz Vurberga in si pretresel možgane. Težko poškodovanega zdravijo v ptujski bolnici.

Najhitrejši angleški motorni čoln, ki je prevozil na Garda jezeru 212 km na uro.

Pazite pri peki kruha! Jurij Filipanja, kočar v Jurkovcih pri Ptujju je posedal s slamo krito hišo in lesen dimnik. Dne 29. majnika je gospodinja za peko kruha močnejše zakurila peč, vnel se je leseni dimnik in koj za njim slamnata streha, in tako nastali ogenj je upepelil stanovarsko poslopje. Gasilci so preprečili, da se ogenj ni razširil še na sosedna poslopja. Škoda znaša blizu 20.000 Din in je krita le deloma z zavarovalnino.

Žrtev spora. V Žetalah so se sprli sosed in obdelali najemnika Leopolda Sakelšeka tako hudo, da so ga morali oddati v ptujsko bolnico. Sakelšek ima opasno prerezan vrat.

Ljubljanski velesejm je bil svečano odprt 4. junija.

Hlev zgorel. V noči na četrtek 2. junija je pogorel v Potoški vasi pri Zagorju ob Savi hlev 74 letne vdove Marije Ino. Obstoja sum na požig.

Voda je udrila iz opuščenega rudniškega rova. Izpod hriba Sitarjevca pri Litiji je nenadoma 2. julija zjutraj udrila voda iz opuščenega svinčenega rova in preplavila z vodo, blatom in kamenjem litijski glavni trg. Škoda znaša 200.000 Din. Rudnik je bil opuščen pred 25 leti in je bil svojčas last dunajske tvrdke Odendall. Krivdo nesreče bo ugotovila posebna komisija. Slični nesreči sta se že zgodili v letih 1890 in 1896, ko je rudnik obratoval.

Vlom na sredini trga. V noči na petek 3. junija je bilo vlomljeno z vitrihi v krojaško delavnico Leopolda Knolla na sredini Litije. Vlomilci so odnesli 10 oblek in gotovine 700 Din. V delavnici sta spala dva vajenca, ki sta pa drznost vlomilcev opazila šele drugo jutro.

Vlom v sodišče. V noči od 30. na 31. maja je vlomil neznanec v blagajniške prostore okrožnega sodišča v Novem mestu. Iz blagajne je odnesel 3947 Din, pustil pa je čekovno nakaznico na 100 tisoč Din. Vlomilec je bil tako previden, da je opravil nepošteno delo z gumijastimi rokavicami in ni zapustil nobenih odtisov.

Neprevidnost z dinamično patrono. V Goričanah pri Medvodah na Kranjskem so 1. junija razstreljevali na posestvu tamošnje trgovke Ane Mrak. Pri razstreljevanju z dinamičnimi patronami je pomagal 30 letni tapetnik Lovro Eržen. Omenjeni je šel pogledat za že eksplodirano patrono, ki se je ponovno razpočila in je Eržena smrtnonevarno ranila na zatilju in tudi sicer po telesu. Ponesrečenega so prepeljali v brezupnem stanju v ljubljansko bolnico.

Ples — pijača — nož. V Zlebiču pri Ribnici na Kranjskem so fantje plesali

in pili čez mero v sedanjih za denar tako hudih časih. Vinjeni fantje so navalili na Franca Grebenca iz Brež, ki se je vrnil pred enim letom iz Kanade. Brez pravega vzroka je bil Grebenc pretepen do krvi in s kuhinjskim nožem zaboden v hrbet do pljuč. Ko so pretepači zagledali kri, so se razkropili in po iztreznjenju noče nobeden biti kriv težke telesne poškodbe.

Smrtna nesreča v temni noči. 60 letna preužitkarica Amalija Mirkli v Zapužu pri Boštanju ob Savi se je odpravila po obisku pri sorodnikih zopet na noč proti domu. Med potjo je zašla vsled teme v apnenico, iz katere so jo potegnili domači drugo jutro mrtvo.

Smrtna nesreča. 34 letni hlapec Franc Piškur iz Škofje Loke je prosil šoferja Kašmanovega tovornega avtomobila, v katerem se je vozil, naj postoji, da bo odložil blago. Še predno je avto stal, je skočil Piškur iz vozila tako nesrečno, da mu je avto zdrobil lobanjo in je nesrečnež umrl v bolnici v Ljubljani.

Strahovito neurje v Slavoniji in v Bosanski Krajini. Dne 30. maja je presenetilo strašno neurje Slavonijo in severni del našega Primorja. Škoda v Slavoniji, ki se še ni opomogla od zadnje povodnji, znaša 45 milijonov Din. Toča je ubila 7 oseb, v vasi Bračanci je razdejanih 42 hiš. Od Osijeka do Vukovarja je 81 hiš težko poškodovanih, 30 pa porušeni do tal. Škodo v valpovškem okraju cenijo na 30 milijonov, ubiti sta dve osebi, 15 pa težko ranjenih, od katerih bo gotovo še umrlo osem. Toča je pobila mnogo živine in popolnoma opustošila, ker je divjal vihar, polja, vinograde in sadonosnike. V nedeljo, 29. maja popoldne se je izsulo strašno neurje po Bosanski Krajini, kjer je bilo razdejanih 150 hiš, ubitih od toče pet oseb, 100 pa ranjenih.

Redka smrt. Šoferju Nikoli Kosu je postalo med šofiranjem avtoomnibusa na cesti od Sv. Ivana do Zagreba nenadoma slabo in je omahnil mrtev. Mož je še imel toliko prisotnosti duha, da je tik pred smrtjo avto ustavil in preprečil največjo nesrečo.

Dr. Janko Pihlar

specijalist za nožranje bolezni
Maribor, Prešernova 2

ordinira nadalje redno vsaki delovnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne. — Ob nedeljah in praznikih ne ordinira.

Sanatorij v Mariboru, Gosposka ulica 49, telefon 23-55, lastnik in vodja kirurg dr. Cernič. — Najmodernejše urejen za operacije. — Zdravilni aparati: višinsko solnce, diatermija, tonizator, različna »Halas«, emterocleaner. — Zdravljenje z radijem (pijaca in kopelji). — Cena zmerna.

Dr. Zdenko Matiašič ordinira zopet redno v Mariboru, Slomškov trg 6 (nasproti škofije).

Na občutljivi koži se pojavijo lišaji in drugi nedostatk pri uporabi škodljivega mila. Zato se priporoča uporaba samo takih mil, ki so medicinsko brezhlbna, kot so to: Fellerjeva Elsa-mila lepote in zdravja in sicer: lilijino mlečno, lilijine kreme, boraksovo, glicerino, katanovo, rumenjako in milo za britje. Po pošti 5 kosov 52 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska L. anovina.

Kar se ni bilo je sedaj v Trgovskem domu Stermečki, Celje, in sicer par močnih moških ali ženskih čevljev iz samo pristnega usnja 96 Din.

Razstava poljedelskih strojev in orodja. Lejošnja razstava strojev ob priliki XII. Ljubljanskega velesejma do 13. junija je zelo bogata. Razstavljeni so vsakovrstni stroji, od preprostega do najbolj dragega za vse vrste gospodarstva. Nudena je velika izbira poljedelskega orodja in strojev za mlekarstvo. Večina strojev, ki obsegajo približno 2000 m² rastavnega prostora, je v obratu. Na razstavi so udeležene domače tvrdke in oni iz inozemstva, zlasti Čehoslovaške, Avstrije, Nemčije, Ogrske, Francije, Amerike, Švedske in Danske. Poljedelske stroje, poljedelsko orodje, male bencinske motorje za pogon strojev, stroje za mlekarstvo je razstavilo veliko število tvrdk. Vsak imetnik velesejske legitimacije, ki stane 30 Din, ima pravico do polovične vožnje po železnici. Naročite legitimacije pri prodajalci ali direktno ali pri velesejskem uradu v Ljubljani. Dopisnica zadostuje. Zamorete pa kupiti tudi navadno vstopnico za enkratni vstop po Din 10.— Kmetovalce opozarjamo, da so razstavljeni na velesejmu najrazličnejši predmeti. Naj omenimo samo še vozove, gasilsko orodje, jermenarske izdelke, verige, različne vozove, bicikle, obleke, čevlje, sirarske izdelke, plemensko perutnino, domače zajce itd.

Uboj očeta veččlanske rodbine.

Pri Stergarjevih v Ruperčah — župnija Sv. Peter pri Mariboru sta že dalje časa dva tabora, in sicer: stari Stergar in sin Stanko sta držala skupaj proti materi, sin Ludvik se je pa zavzemal za mater. Stanko je ekonom, a radi nestalnosti se je zadrževal s svojo ženo doma pri očetu.

Dne 3. junija so imeli pri Stergarjevih kopače v vinogradu. Proti večeru je nekaj Stanka razljutilo, da se je dejansko lotil hlapca, nato pa še brata Ludvika zunaj na prostem. Imela sta že dalje časa spor radi drevesnice. Ludvik je klical na pomoč in res mu je hotel pomagati cerkveni viničar in čevljar Franc Berlič, oče sedmerih otrok, pa číslan in delaven človek. Mudil se je v usodepolnih trenutkih pri sosedu in čul klice na pomoč. Stanko je potegnil vojaško repetirko, streljal na brata, katerega ni zadel, pač pa je pogodil Berliča, ki se je zgrudil s prestreljenimi prsi in umrl kmalu po zločinu radi notranje izkrvavitve, ker mu je prevrtala krogla skoro tik nad srcem žilo dovodnico.

Berliču so bile razmere pri Stergarjevih znane, saj je hodil v zimi kot čevljar šivat v to hišo in je imel celo zemljo od Stergarjevih v najemu. Stanku je bil čevljar trn v peti, ker je bil na strani Ludvika in stare Stergarice. Na dan, ko se je zgodilo krvavo dejanje,

sta bili Berličeva žena in 15 letna hčerka pri Stergarjevih do večera na delu.

Ko je Stanko videl, da je Berlič zadet, je sedel na kolo in se odpeljal v Maribor, kjer se je predal policiji.

Preiskava bo že dognala, zakaj da je Stanko Stergar streljal prvotno na brata in ubil s kroglo Berliča, ki je hotel Ludviku v stiski prihiteti na pomoč.

Franc Berlič je bil v soboto na večer po izvršenem sodnem raztelesenju pokopan v Št. Petru na Gorci ob obilni udeležbi sofaranov, ki sočustvujejo s tako bridko in žalostno usodo udarjeno številno družino in obsojajo krvavi zločin, ki je v kratkem času že drugi v sicer dobrem in miroljubnem Št. Petru.

Cepano, žagano in okroglo kolje kakor vsake debelosti rezan les prodaja ali zamenja za izborna vino tvrdka Gnilšek v Mariboru, Razlagova ulica 25.

Nekaj o spremembi kmečkih dolgov.

Kako rešiti vprašanje spremembe kmečkih dolgov? Iz kratkoročnih posojil napraviti dolgoročna, bi se reklo, najprvo sedanje obveznosti plačati ali v gotovini ali pa z obveznicami. Ker so pa upniki v glavnem denarni zavodi, kateri so vloge svojih vlagateljev dali v posojila, bi pomenilo v slučaju, da se odplača obveznosti z obveznicami, dati vlagateljem mesto gotovine te obveznice. To je seveda nemogoče, ker bi se takemu koraku uprli vlagatelji in bi to značilo povsem prisilno dejanje. To bi se lahko zgodilo le v slučaju, da bi denarni zavodi razpolagali z zelo dolgoročnimi vlogami, kar pa seveda ne obstoja in ako že, so to zelo redki slučaji. Radi tega je potrebno dolgoročnih hipotekarnih kreditov za ozdravljenje tega vprašanja. Vsled padca cene zemljišč, ki je veliko pod normalo, je vsako hipotekarno posojilo tudi sigurno. Vsled tega je mogoče to vprašanje rešiti edino v tem, da dobimo nova sredstva, in to je posojilo ali zunanje ali pa notranje. Preostalo bi še en korak za ozdravljenje tega vprašanja in ta bi bil v povečanju obtoka bankovcev. Splošno je znano, da je danes premalo obtoka denarja in od tod izvirajo tudi vse današnje neprilike na denarnem trgu. Obtok bi se naj zvišal za toliko, kolikor znašajo kmečki dolgovi ali z drugimi besedami, zlata podlaga bi se naj znižala od 35% na 25%.

Prav lahko se zgodi, ako se ne bode našel primeren način rešenja tega perečega vprašanja, da bodo kratkoročna posojila in krediti sami od sebe postali dolgoročni, kar bi seveda bil najnevarnejši način rešenja vprašanja.

*

Odkod je priromala poljedelska kriza? Poljedelska kriza se je začela v hujši meri kazati leta 1927 v Ameriki

in je od tamkaj zajela vse poljedelske države. Amerika je bila primorana, da je odložila odvišek svojega poljedelskega proizvoda v Evropi in tedaj se je pojavil velik padec cen kmetijskih pridelkov in istočasno je nastopilo napačno razmerje med cenami kmetijskih in industrijskih predmetov. Ako pogledamo razmerje izdatkov kmeta v povojnem času in danes, vidimo, da so se zvišali od 100% na 168%, med tem ko so pa padle cene od 100% na 49%. V primeri s tem pa je cena strojem narasla nad 300%. Ta dejstva nam kažejo, kako so se obrnile cene kmetijstvu v škodo. Radi tega razmerja je onemogočeno dobičkanosno gospodarjenje.

Visoki tečaj dinarja in vrednost zemljišč. Glavni predmet prezadolžitve pri kmetu je zemljišče. Glede zadolžitve zemljišč je igrala denarna nesigurnost v povojnem času glavno vlogo. Naš denar se je v času, ko je ponehalo preplavljanje s papirnatim denarjem, hitro dvignil. Ali pa je imel ta dvig dinarja kake posledice na porast vrednosti zemljišč? V času najnižjega tečaja dinarja je stal pri nas en ha dobro obdelane zemlje krog 20.000 Din, a danes ga dobimo za približno 5000 Din. Kaj to pomeni? Če bi bil naš kmet v času najnižjega tečaja dinarja prodal 1 ha zemlje in ta izkupiček naložil v posojilnico, bi si sedaj lahko kupil 4 krat toliko površino iste zemlje. Znano je, da je danes merilo vrednosti zlato. Ako bi pa bil kmet kupil za prodan 1 ha zemlje svojčas, to je pri najmanjši vrednosti dinarja zlato in tega shranil, bi imel danes isto množino zlata. Ker je pa naložil denar v hranilnico, lahko kupi danes za isti denar dvainpolkrat toliko zlata. Iz tega sklepamo, da je vrednost dinarja umetno povečana.

Kmečkim dekletom v opozorilo.

Vsem dekletom, ki sanjajo o tem, da bi v službi v mestu našle lepše življenje, kakor ga imajo na deželi, sledeče:

Časi, ko so dekleta z dežele v mestih lahko našla službo kot služkinje ali tovarniške delavke, so minuli. V tem oziru je v mestih nastopila kriza. Tovarne so skrčile obrate in ne rabijo novih delovnih moči, večina gospodinj pa je vsled vsestranske krize tudi v takem položaju, da ne more sprejeti novih služkinj. Dekleta, ki brezsmiselno pridejo v mesto iskat službe, se navadno po več dni brez uspeha potepajo po mestih in iščejo službo, nazadnje pa se morajo vrniti domov. Taki slučaji so vedno bolj pogosti.

Vse to nas sili, da svetujemo vsem dekletom: »Nikar ne silite v mesta! Prejšnje služkinje še sedaj izhajajo, a za nove skoraj ni mest.«

Tistim, ki so pa tako revne, da doma nimajo niti kruha, niti obleke, niti dela in so prisiljene iti po svetu si iskat zaslužka, polagamo na srce sledeče: